

105 . Golenți | Comuna: Calafat | Județ: Dolj | Punct: Balta Golenți, La Vârtej | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 70398.01;70398.02

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, La Tène, Epoca romană târzie, Epoca medievală timpurie, Evul Mediu

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Petre Gherghe, Marin Nica

Instituții: Universitatea Craiova, Muzeul Olteniei, Craiova

Raport

În decursul lunii august 2001 s-au efectuat săpături arheologice, de salvare, de către Muzeul Olteniei în colaborare cu Universitatea din Craiova, în câteva puncte distincte din perimetrul localității Golenți1.

Pe malul bălții Golenți, spre Dunăre, vis-a-vis de satul Golenți, mai exact în fața torentului care s-a creat aproximativ pe linia satului Golenți, am identificat pe suprafața plajei mai multe pete de culoare cenușie-negricioasă de pe suprafața cărora sau din jurul cărora se puteau recolta fragmente ceramice și bucăți de zgură.

În urma observării mai atente a acestor pete de culoare închisă am efectuat o răzuire pe una dintre acestea, neafectată prea mult de apa lacului. După răzuire s-a conturat o suprafață rectangulară de culoare negricioasă care măsura pe laturile de V și E 2,6 m, iar pe cele de N și S, 3 m.

Evident este vorba de resturile unei locuințe, orientată cu laturile mici pe direcția E-V, iar cu cele lungi pe direcția N-S.

În colțul de SV al locuinței a apărut o aglomerare de cărămizi arse, unele întregi altele fragmentare și printre ele trei pietre de râu, aplatizate care măsurau cca. 10-15 cm lungime și 5-8 cm lățime. Toate acestea ocupau o suprafață ce măsura 1,2 x 1 m și care proveneau de la un cuptor distrus.

Acesta împreună cu locuința au fost spălate în repetate rânduri de apele bălții, ceea ce a făcut ca materialele ceramice să fie dispersate pe suprafețele mai mari și chiar amestecate ca perioade istorice. S-au identificat astfel materiale ceramice geto-dacice, daco-romane (sec. IV) și câteva medievale.

Continuând răzuirea din interiorul locuinței am recuperat ceramică fragmentară de factură daco-romană, iar cuptorul, după forma și modul cum a fost amenajat, credem că reprezintă prototipul celui din sec. VI (și când spunem aceasta avem în vedere descoperirile de la Gropșani, Cernele), ca să ne referim la cele mai apropiate.

După demontarea cărămizilor și pietrelor căzute s-a constatat că vatra avea colțurile rotunjite spre S și V și a fost amenajată cu cărămizi de formă dreptunghiulară al căror dimensiuni măsoară: 37 x 30 cm; 36 x 28 cm; 17 x 27 cm; 36 x 32 cm și 31 x 22 cm2.

În groapa din fața cuptorului, în care se aduna cenușa și cărbunele, s-au găsit două fragmente ceramice lucrate cu mâna dintr-o pastă cărămizie în compoziție cu nisip și pietricele specifice ceramicii din secolul IV p. Chr.

În colțul de E al locuinței, la -0,25 m, a fost identificată urma gropii unui stâlp de la peretele acesteia care avea diametrul de 0,3 m.

La 3,6 m E de locuința din sec. IV s-a deschis secțiunea S. I, lată de 1,5 m, lungă de 8 m cu orientarea N-

S, prilej cu care s-a identificat o locuință (L 1) geto-dacică. Orientată N-S ea avea o formă ovală cu diametrul maxim de 6 m. Din interiorul ei s-au recuperat fragmente ceramice geto-dacice care proveneau de la diverse vase lucrate cu mâna și cu roata. Evidențiem în acest sens o cană de formă bitronconică cu toartă fixată pe buză, o fusaiolă, un picior de fructieră de culoare cenușie, fragmente ceramice care proveneau de la oale, borcane și alte forme specifice acestei epoci și care din punct de vedere cronologic aparțin sec. I a. Chr. - I p. Chr.

De pe fundul locuinței, la -0,7 m față de nivelul de călcare al așezării, au mai fost recuperate și trei lame de silex folosite pentru seceri, precum și o fusaiolă confecționată dintr-un fragment de vas.

La 40 m V de complexele de locuire geto-dacice și daco-romane descrise mai sus, în imediata apropiere de balta Golenți, s-a efectuat o răzuire în urma căreia s-a conturat o altă pată neagră. Din interiorul acesteia, deoarece fusese spălată de viiturile apei s-a recuperat doar un chiup de factură geto-dacică. În consecință s-a stabilit că acesta provenea dintr-o locuință geto-dacică de formă ovală, cu diametrul maxim de 5 m (L 2) și cu adâncimea de -0,1 m, față de nivelul de călcare al așezării.

În capătul de SE al secțiunii S. III, în imediata apropiere a locuinței L 1, s-a descoperit o groapă menajeră geto-dacică (Gr. 1) care conținea cenușă și bucăți de lipitură cu urme de trestie provenite de la pereții unei locuințe cilindrică.

După constatările noastre complexele de locuire geto-dacice și daco-romane (sec. IV) descoperite pe marginea lacului Golenți reprezintă periferia de N a celor două așezări care au fost distruse în cea mai mare parte de eroziunea apelor lacului.

Din păcate locuința daco-romană din sec. IV ne-a oferit puțin material arheologic și acesta nu ne-a permis să facem analogii cu descoperiri din așezări de aceeași epocă.

Ceramica descoperită în complexele de locuire geto-dacice, de pe marginea lacului Golenți, rămâne, în lipsa altor materiale de interes arheologice, singurul element de încadrare cultural-cronologică. În general, fragmentele ceramice descoperite provin de la vasele de uz comun lucrate cu mâna sau cu roata.

Predomină în general, vasele de uz comun lucrate dintr-o pastă nisipoasă, aspră la pipăit, cu pereții neteziți, de culoare cărămizie și mai rar cenușie. Vasele-borcan cu pereții ușor curbați, ornamentați la exterior cu brăuri alveolare și cu proeminente în formă de butoni reprezintă forma cea mai tipică a ceramicii geto-dacice. Nu lipsesc nici vasele de provizii de dimensiuni diferite cu corpul bombat, buza ușor îngroșată și arcuită în exterior și fructierele cu picior, uneori de mari dimensiuni cu buza teșită în exterior, lucrate atât cu mâna, cât și la roată. Mai puțin numeroase sunt vasele tronconice de dimensiuni mai mici.

Dintre vasele lucrate la roată, în tehnica de tradiție romană, cu pereții subțiri de culoare cenușiu-deschis și cu fundurile inelare sau proeminente am găsit doar forme de mici dimensiuni. Excepție face un fragment de buză îngroșată care a aparținut unui vas cu corpul bombat. Aceeași tradiție sau influență romană o întâlnim și la fructierele cu buza teșită brusc în afară, lucrate, de asemenea, la roată. Fragmentelor ceramice menționate li se alătură și un fragment de lustruitor executat din pastă grosieră și fusaiole lucrate mai ales din cioburi sau din funduri de vase.

Ultima săpătură de salvare a fost efectuată pe malul Dunării în punctul "La Vârtej", mai exact în dreptul km. fluvial 803-804. Cele două secțiuni au permis identificarea a trei epoci istorice reprezentate de o groapă menajeră cu ceramică neolitică timpurie, care aparține culturii Starëvevo-Criș, faza II; câteva fragmente ceramice specifice perioadei de tranziție la epoca bronzului - cultura Cernavoda III și bordeiul medieval atribuit pe baza materialului ceramic descoperit sec. XV-XVI.

Evidențiem caracterul inedit al cercetărilor din punctele amintite mai sus și contribuțiile importante la cunoașterea civilizațiilor preistorice, geto-dacice, daco-romane și medievale din această zonă. Ne referim mai ales la identificarea topografică a localității medievale Toporna, menționată de altfel în documentele Mănăstirii Tismana din anul 1384. În același document se face o danie Mănăstirii Tismana, satul "Vadul Cumanilor", care se găsea în vecinătatea localității Toporna din punctul "La Vârtej", identificat arheologic de cercetările noastre.

Cele două localități apar în documente până la 1590 (Toporna), când toponimul este schimbat cu

Maglavit, iar cea de-a doua, Vadul Cumanilor este menționată până în 1792 când toponimul este schimbat cu cel de Basarabi. Prin rezultatele cercetărilor noastre se confirmă și arheologic nu numai documentar, așezările Toporna și Vadul Cumarnilor amintite mai sus.

Note

- Note:

1. Din colectivul de cercetare a facut parte și prof. de istorie, Vasile Cioana din Maglavit, un foarte bun cunoscator al istoriei locale.

Informații suplimentare online

[Raportul 1380 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
